

Forældreskab i genforhandlingens tid

Jeg er på vej gennem Aarhus midtby. Byen er tæt pakket med mennesker denne fredag eftermiddag, og som sædvanligt registrerer jeg hvor stor en del af dem, der supplerer deres bevægelse gennem byrummet med 'ekstern kommunikation' over headphones eller med håndholdt. Man har vænnet sig til det. I dag lægger jeg i vrirten øre til en række af den slags genforhandelnde samtaler, som er blevet en del af det offentlige rum og efterhånden et ret fyldigt element i vores samtid af midlertidighed: 'Hvor er du? Jeg står lige hernede ved Magasin, kan du ikke lige...?' eller 'Kan vi ikke lige mødes henne på Bispetorvet i stedet for, jeg skal lige....'

Det moderne menneske er en super-navigator i det evigt foranderlige nu, tænker jeg. Vi er mobile i ordets mest bogstavelige betydning. Varige og forpligtende aftaler over tid er delvist taget af programmet; det er ikke længere den måde, vi orienterer os på i verden. Og pludselig føles mit 30 årige forældreskab, som jeg netop gik og spekulerede lidt over, som en anakronisme; en fremmed fugl fløjet ind fra et fjernt kontinent.

Det er en del år siden, jeg mærkede bølgen sætte sig i bevægelse. Det begyndte at blive svært at lave faste aftaler med teenage-børnene. Mobilen indsatte midlertidighedens mulighed i vores virkelighed, og den bed sig fast. 'Du kan bare skrive, når du er på vej-strategien' kørte alle forsøg på fiksering af tid og sted ud på sidesporet. Som et udrangeret tog i remisen stod man så der og flagrede med sin papirkalender til ingen verdens nytte.

Så vi genforhandler. Vi opererer indenfor ganske små intervaller af tid og navigerer efter den potentielt forandrede situation lige rundt om hjørnet. Vi skubber tiden foran os som en lille ballon: Puf puf siger det; hele tiden skal den ha' et nyt lille puf for at komme fremad og ikke synke mod jorden. Mødeaftaler. Sociale arrangementer. Venskaber. Jobmuligheder. Kærester. Godt at holde tingene åbent, skubbe det foran én og holde det indenfor rækkevidde. Der er jo altid muligheden for, at noget mere optimalt venter rundt om hjørnet.

Men forældreskab er ikke til genforhandling. Det er ikke et midlertidigt sted at stille sig - med mulighed for at ændre retning på kort tid. Det er en 'forever ting', som kronprins Frederik engang udtrykte det om sit forhold til Grønland. Livets eneste helt sikkert livsvarige ansættelse! Så faktisk passer forældreskabet ret dårligt sammen med de øvrige strategier, vi som moderne mennesker tilstræber og indretter os efter. Fordi vi kan.

Og mens jeg bevæger mig rundt i byens menneskemængde indser jeg, hvad vi står overfor, når vi taler om at skabe godt forældreskab. En lille ø af varighed, af ufravigelig kontinuitet, skal vi skabe midt i strømmen af flygtighed. Dét er opgaven. Og fordi der bliver mindre og mindre af 'den slags' at drage erfaringer fra, bliver det stadigt vanskeligere for os. Det glider lige så langsomt ud af vores færdighedskatalog - ligesom håndskriften og evnen til at stoppe et par strømper. Fordi vi ikke får træning i at bruge det. Helt ud i anatomien virker denne

modellering af vores færdigheder over tid. Engang var visdomstænder fx vigtige at være udstyret med, så er de blevet stadig ringere, dukker nu sporadisk op til ingen verdens nytte, og efterhånden bliver de nye mennesker født helt uden. Menneskeslægten modelleres konstant efter dets livsomstændigheder.

Og i vores naturvidenskabelige kultur ved vi alt om, hvordan vi kan genoptræne muskler, hvis det ikke er hensigtsmæssigt for os, at de er blevet slappe. Vi ved alt om, hvordan vi kan genopbygge hjerneaktivitet, hvor den har været for svag, og på den måde genvinde kapacitet, som holder os skarpe og udsætter alderdommen. Men hvad med forældre-musklerne? Det er naturligvis et kontroversielt spørgsmål, men med blikket rettet mod vores genforhandlende og midlertidige tilgang til alle livets områder kaldes det frem: Hvordan enten fastholder eller gendanner vi vores evne til livsvarige og forpligtende relationer, der kan overleve på trods af alle udfordringer?

'En god barndom varer hele livet'

Sådan lød det motto, vi på min tidligere arbejdsplads udviklede for den pædagogiske virksomhed. Tvistet er naturligvis, at barndommen jo netop *ikke* varer hele livet, men at *virningen af indsatsen* for at give et barn en god barndom er livsvarig. Det forudsætter et godt forældreskab. Og til forskel fra mottoet er der intet tvist, når det kommer til forældreskabet: Det varer hele livet, uanset om det er godt eller ej. Fordi forældre er det vigtigste bagtæppe for ethvert nyt menneskes identitetsdannelse. Forældre er det opvoksende menneskes vidnesbyrd om, at verden består. At den er varig. At der er et net under os, så vi ikke falder og slår os. Den slags viden fra barndommen er livsvigtig for vores livsduelighed som voksne, og vi kender kun alt for godt effekterne af det, når den viden er fraværende.

Så at blive forælder er på godt og ondt livets point-of-no-return. Livsfortællingens uigenkaldelige vendepunkt, der beder os om at træde lidt ud til siden, blive til det andet menneskes omkreds og så bare blive stående dér! Det kræver vedholdenhed og evnen til at stå fast; også når alle mulige andre spændende og tiltrækkende muligheder opstår, som giver os lyst til at ændre retning og følge vores impuls. Det er svært, men det er dét, der er opgaven.

Desværre bliver jeg i mit arbejde ofte mindet om, at den færdighed bliver stadig mere vanskelig at holde fast i for forældre. Og selvom det lyder absurd, sker det også at forældre 'afskediger' deres børn, fordi de ikke længere passer ind i forælderens aktuelle livsforestillinger. Forældreskab er en opgave, som vender mod strømmen. Og strømmen er stærk.

Forældrekurser er da også skudt op som paddehatte de senere år. Ligesom tidligere tiders kravlekurser eller kurser i primalskrig indskriver forældrekurserne sig i rækken af tiltag, der forsøger at yde førstehjælp til udvikling af færdigheder, som blev ladet i stikken eller ikke oplært i tide.

Og det er nødvendigt, måske er det endda på høje tid. Vi burde fokusere meget mere på

denne oversete og forsømte livsinstitution. Var den et dyr, havde den for længst fået etiketten 'truet art'. Vi burde integrere den i skole- og uddannelsesliv og indføje det i dagtilbuddenes læreplaner: Evnen til varige og forpligtende relationer plejes allerede med børnehavens rollelege, hvis vi giver plads til dem, og kunne passende fortsætte i en øget opmærksomhed i uddannelsessystemet. Vi kunne sætte relationer på skoleskemaet og introducere faget 'social kompetence' med alt hvad det indebærer - et emne som målt på barometeret 'livsduelighed' nok kunne konkurrere med både 2. grads ligninger og filmanalyse.

Vi kunne tage tyren ved hornene og omdanne bare halvdelen af landets mange fitnesscentre til træning af forældreskab og varige relationer. Forældre-fitness. Relations-fitness. Gøre det til det nye sort. Hvis musklerne virkelig skal ha' en chance, vil træning to gange ugentligt et års tid nok være en passende recept. Og jeg udskriver den gerne.

Vi kan også begynde med at tænke lidt på vores egne relationer. Tale med hinanden om den betydning de har. Og om hvordan vi forpligter os på dem, så vi kan være der for vores børn på trods af flygtighed og de evige genforhandlinger. Vi kunne lave små klubber af ligestillede, så vi har nogen at støtte os til, når det er svært.

Ja, måske er det et godt sted at begynde. Lad os tage den bottom-up, gå op imod strømmen og prøve at skabe en ny bølge :)

Tina Lauritsen, august 2016